

BILAGA 5

Landstingens
REDOVISNING TILL
UTREDNINGEN

dentalmaterial
UTREDNINGEN
-vård och bemötande

Landstingens redovisning till utredningen

I utredningens uppdrag ingår att ”se över omhändertagandet inom hälso- och sjukvården av personer som relaterar sina besvär till dentala material”. Utredningen har också i uppdrag att titta närmare på hur bestämmelserna i tandvårdsförordningen (1998:1338) tolkas och tillämpas i olika landsting (dir. 2002:60).

Under oktober månad 2002 skickades därför en enkät till alla landsting med ett antal frågor utifrån utredningsuppdraget. De frågor som ställdes i enkäten handlade bl.a. om utbildning och information för anställda, hur patienter med symtom av dentala material tas om hand inom vården i dag och om det finns några planer på förändringar av den vården.

Frågorna handlade också om hur många förhandsbedömningar enligt 6 och 7 §§ tandvårdsförordningen som kommit in till landstingen under åren 1999–2001, hur många som blivit avslagna och kostnader för behandlingar.

Alla landsting har besvarat utredningens enkät. Men alla landsting har inte avgett fullständiga svar på utredningens frågor. Detta gäller särskilt de frågor vi ställde om förhandsbedömningar.

Utredningen har från landstingen begärt in uppgifter för åren 1999, 2000 och 2001 om det totala antalet förhandsbedömningar för kategori 1–14 och antalet förhandsbedömningar respektive kostnader uppdelat på kategori 11 och 12.

13 landsting har lämnat i det närmaste fullständiga uppgifter för åren 1999–2001, 4 för åren 2000–2001, 2 för år 2001 och 2 har lämnat enstaka uppgifter för de olika åren.

När landstingen inte har lämnat en uppgift redovisas det som ”Uppgift saknas”. Orsaken till att landstingen inte kunna lämna dessa uppgifter till utredningen är att de uppger att de olika patientkategorierna inte bokförs på ett sådant sätt att uppgiften kunnat tas fram utan en mycket omfattande arbetsinsats.

I denna sammanställning av landstingens svar redovisas siffrorna för förhandsbedömningarna i en särskild tabelldel.

Frågeenkäten finns längst bak i denna bilaga.

Utredningen har också skickat en enkät till landstingens patientnämnder. En redogörelse för resultatet av den finns efter sammanställningen av landstingens svar.

1. Anordnar landstinget vidareutbildning i egen regi om hälso- problem relaterade till amalgam och andra dentala material för tandläkare inom folktandvården?

Alla landsting har besvarat frågan.

17 landsting uppger att de inte anordnar sådan utbildning för tandläkare, 3 att de gör det: *Jönköping*, *Örebro* och *Norrboten*. *Västerbotten* som har svarat både ja och nej på frågan uppger att landstinget inte anordnar utbildning i egen regi, men att tandläkare inom landstinget uppmuntras att läsa kurser på universitet.

Flera landsting uppger att det är vårdgivarens ansvar att anordna utbildning. Ett landsting uppger att man tidigare anordnade sådana kurser, men att intresset varit alltför lågt. I *Skåne* anordnar folktandvården kurser om nya fyllningsmaterial och tandvårdsnämnden har anordnat seminarier för både tandläkare och läkare där frågorna har diskuterats.

2. Anordnar landstinget vidareutbildning i egen regi om hälso- problem relaterade till amalgam och andra dentala material för anställda *läkare* inom primärvården?

Alla landsting har besvarat frågan.

17 landsting uppger att de inte anordnar sådan utbildning för läkare, 2 att de gör det och 2 har svarat vet ej.

Örebro landsting är det enda landsting som har anordnat utbildning både för läkare och tandläkare.

Ett landsting svarar att man tidigare anordnat utbildning, men att intresset varit lågt. Ett landsting som svarat ja på frågan hänvisar till en utbildning som inte berör hälsoproblem relaterade till dentala material.

Flera av de landsting som svarat nej hänvisar till att utbildning är vårdgivarens ansvar.

3. Hur får personal inom vården information om Socialstyrelsens föreskrifter om vård och omhändertagande av patienter som relaterar sina problem till amalgam (SOSFS 1998:3)?

20 landsting har besvarat frågan.

13 landsting uppger att Socialstyrelsens föreskrifter och författningar finns tillgängliga på olika sätt, antingen direkt ute på kliniker, på Internet eller på intranätet.

Flera landsting uppger att det är läkarnas och tandläkarnas eget ansvar att hålla sig informerade.

Landstingen informerar anställda inom tandvården på följande sätt:

Muntligt via enhetschefen	6
Förenklad skriftlig information från landstinget	5
På informations- och utbildningsdagar för personalen	4
Anställda har tillgång till SOSFS 1998:3 på sina arbetsplatser, på Internet eller på intranätet	13

Landstingen informerar anställda inom primärvården på följande sätt:

Muntligt via enhetschefen	3
Förenklad skriftlig information från landstinget	6
På informations- och utbildningsdagar för personalen	3
Anställda har tillgång till SOSFS 1998:3 på sina arbetsplatser, på Internet eller på intranätet	13

4. Hur informeras tandläkare och läkare om tandvårdsförordningens 6 och 7 §§, dvs. att patienter enligt kategori 11 och 12 kan få tandvård enligt bestämmelserna om vårdavgift som avser öppen hälso- och sjukvård?

Alla landsting har besvarat frågan.

15 landsting uppger att de skickat ut förenklad skriftlig information om 6 och 7 §§ tandvårdsförordningen.

Det är i första hand tandläkare som får information om tandvårdsförordningen. I ett landsting skickas den till alla nyanställda tandläkare och läkare.

Landstingen informerar tandläkare och läkare på följande sätt:

Muntligt via enhetschefen	6
Förenklad skriftlig information från landstinget	15
På information på informations- och utbildningsdagar för personalen	8
Anvisningarna skickas till samtliga tandkliniker	6
Förordningen finns på intranätet	4
Förordningen skickas till alla nyanställda tandläkare och läkare	1

Landstingen informerar tandläkare också på följande sätt:

- genom nyhetsbrev
- genom skrivelser vid behov
- vid introduktion för nyanställda
- på informations- och utbildningsdagar
- genom handbok till alla verksamma tandläkare
- genom en regelverkspärm om tandvård för särskilda patientgrupper
- genom årligt utskick av information
- genom beställarenheten
- vid arbetsplatsintroduktion.

Landstingen informerar läkare också på följande sätt:

- på arbetsplatsträffar
- genom förenklad skriftlig information
- genom utskick.

5. Riksdagen fattade 1994 beslut om att amalgam skulle fasas ut. Vad har gjorts inom ramen för folktandvården för att genomföra beslutet?

Alla landsting har besvarat frågan.

Alla landsting har på olika sätt informerat om riksdagens beslut. 18 landsting har informerat tandläkare om beslutet. 10 landsting har anordnat vidareutbildning om alternativ till amalgam som tandfyllningsmaterial. 17 landsting har fattat beslut om att amalgam endast ska användas i undantagsfall, i 5 av landstingen gäller beslutet enbart barn och ungdomar.

Östergötland och *Norrbottnen* har informerat patienterna om riksdagsbeslutet och förordnat alternativa tandfyllningsmaterial.

6. Finns särskild personal inom landstinget för vård och omhändertagande av dem som anser sig sjuka av amalgam eller andra dentala material?

Alla landsting har besvarat frågan.

7 landsting har svarat ja, 11 landsting har svarat nej och 3 både ja och nej på frågan om de har någon särskild personal för patienter som anser sig sjuka av olika dentala material.

Kommentarer från de landsting som svarat ja:

I *Stockholm* finns ett samarbete med Karolinska sjukhuset. I *Sörmland* utgör hänvisningstandläkaren remissinstans.

I *Jönköping* finns två hänvisningstandläkare, en allmäntandläkare och en specialisttandläkare i oral protetik. Där finns ett nära samarbete mellan läkare och tandläkare.

I *Blekinge* finns en sjukhustandläkare, men också ett samarbete mellan läkare och tandläkare.

I *Västmanland* finns specialutbildad tandläkare på folktandvårdens specialistenhet.

I *Dalarna* bildades 1987 ett team för omhändertagande av patienter med symtom på metallsyndrom, LEK-gruppen. Den fungerar fortfarande som remissinstans för patienter som sätter hälsoproblem i samband med dentala material.

I *Värmland* remitterar allmänläkare i Karlstadsregionen sina patienter till tandläkare på käkkirurgiska kliniken.

Kommentarer från två av de landsting som svarat både ja och nej:

I *Kalmar* finns ett samarbete mellan läkare och tandläkare. I *Västebotten* finns en utredningsenhet som tillämpar en vårdmodell som innebär ett samarbete mellan patientens läkare och tandläkare. Beroende på symtom kan ytterligare specialister kopplas in.

7. Finns vårdavtal med privata läkarmottagningar för utredning och medicinsk behandling av patienter som relaterar sina symtom till amalgam eller andra dentala material?

Alla landsting har besvarat frågan.

Det finns inget landsting som har vårdavtal med privata läkarmottagningar. (Tidigare fanns ett sådant avtal i Norrbotten. Utredningens anmärkning.)

8. Finns särskilda tandvårdskliniker inom folktandvården för mycket känsliga personer där det är möjligt att minimera exponeringen för kvicksilver eller andra problematiska ämnen som kan frigöras vid tandbehandling?

Alla landsting har besvarat frågan.

19 landsting har svarat nej på frågan och 2 har svarat ja. *Uppsala* har en särskild enhet inom folktandvården för denna patientgrupp. *Västerbotten* motiverar sitt ja på frågan med att landstinget uppfyller de krav som lagen ställer. (Detta förutsätts dock gälla samtliga av landets tandvårdskliniker och kan rimligen inte vara det samma som att man har en särskild enhet för denna patientgrupp. Utredningens anmärkning.)

Jönköping uppger att det inte finns några särskilda kliniker inom landstinget, men däremot särskild personal på två kliniker.

9. Hur stor andel av patienterna inom landstingets upptagningsområde har landstinget uppskattat relaterar sina symtom till amalgam eller andra dentala material?

19 landsting har besvarat frågan.

11 har uppgivit att de inte vet eller att det inte finns någon uppgift om hur stor andel denna patientgrupp utgör.

De som har redovisat en uppfattning har gjort en uppskattning som baserar sig på det antal personer som begär förhandsbedömning:

Jönköping: ”mindre än 10 per år”

Västernorrland: ”3–4 patienter/år”

Västra Götaland: ”0,05 %”

Blekinge: ”mycket få kända av oss”

Västerbotten uppskattar att det är 50–55 patienter/år med allergiska besvär eller lichenbesvär (0,025 %) och att antalet patienter som sätter sina symtom i samband med dentala material är 15–20/år (=0,007 %).

Andra landsting har uppgivit ”allt färre patienter” (*Stockholm*), ”mycket få patienter” (*Sörmland*),

Dalarna redovisar en undersökning som landstinget genomfört vart femte år av befolkningens tandhälsa. Ett slumpvis urval dras ur åldersgrupperna 35, 50, 65, 75. De tre senaste studierna har visat att

6–8 procent av befolkningen misstänker att deras allmänsymtom hänger ihop med amalgam. 3 procent har bytt sina amalgamfyllningar.

10. Har landstinget etablerat forsknings- och utvecklingsarbete i samarbete med universitet eller högskola för att förbättra diagnos- och behandlingsmetoder för patienter som tror sig vara sjuka av amalgam eller andra dentala material?

Alla landsting har besvarat frågan.

3 landsting svarade att de har ett sådant forsknings- och utvecklingsarbete. I *Stockholm* samarbetar landstingets beställarenhet med Odontologiska institutionen som har gjort uppföljningsstudier och Arbets- och miljömedicin som har gjort djupintervjuer av patienter som tidigare behandlats vid Amalgamenheten vid Huddinge sjukhus. *Jönköping* har ett samarbete med Odontologiska institutionen i Jönköping. *Västerbotten* ger forskningsbidrag till Umeå universitet.

11. Har motioner inkommit till fullmäktige om att förbättra vård och omhändertagande av patienter som relaterar sina besvär till amalgam och andra dentala material under den senaste fyraårsperioden, dvs. under förra mandatperioden.

Alla landsting har besvarat frågan.

9 landsting har svarat att det kommit in motioner om vård och omhändertagande under den senaste mandatperioden, 10 har svarat nej och 2 har svarat vet ej. Inget av de landsting som svarat ja har skickat in någon av de aktuella motionerna.

2 landsting har kommenterat vad motionerna handlar om. I *Stockholm* gällde det användningen av rotfyllningsmaterialet N2, i *Skåne* ett forsknings- och verksamhetscenter för amalgamforskning och amalgamsanering.

12. Redovisa vad landstinget gör för att utveckla vård och bemötande av patienter som anser sig vara sjuka av amalgam eller andra dentala material.

16 landsting har besvarat frågan.

Exempel på redovisade åtgärder:

Stockholm samarbetar med specialister på Karolinska institutet. *Uppsala* diskuterar förslag till rutiner med Tandvårdsskadeförbundet.

Sörmland håller på att bygga upp en enhet för patienter med flersymtomproblematik, dvs. landstinget samlar patienter med olika diagnoser till en behandlingsenhet.

Jönköping har en fortlöpande konstruktiv dialog med Tandvårdsskadeförbundet.

Halland redovisar att landstinget har fattat beslut om ett särskilt omhändertagande av denna patientgrupp, men att man haft problem med att hitta intresserade läkare och tandläkare.

Västra Götaland har regelbundna kontakter med representanter för Tandvårdsskadeförbundet.

I *Dalarna* ligger erfarenheterna av den tidigare nämnde LEK-studien till grund för omhändertagandet.

Västernorrland har ett etablerat samarbete med tandvården och sjukvården i Umeå.

I *Västerbotten* har omhändertagandet av denna patientgrupp betonats i varje verksamhetsplan sedan 1991. Utvecklingsenheten, som tar emot patienterna för undersökning, fick mellan 1992 och 1995 1 miljon kr/år och mellan 1996 och 1998 500 000 kr/år. Från och med 1998 får enheten 6 000 kr/utredd patient.

Norrbottnen håller på att utarbeta en modell för omhändertagande.

17. Vilka regler har landstinget beslutat om för att godkänna tandvård gällande tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11)?

Alla landsting har besvarat frågan.

Landstingen ställer likartade krav för att en patient ska få byta ut sina tandfyllningar vid avvikande reaktioner mot dentala material. Det finns dock skillnader som kan få konsekvenser för den enskilde individen, t.ex. krav på subjektiva besvär i direkt anslutning till tandfyllningen, krav på materialval och biopsier.

För 6 § tandvårdsförordningen gäller följande:

- Det krävs verifierat samband mellan avvikande reaktion och tandfyllning, ofta krävs även allergiutredning och att lichenförändringar utreds av specialist (20 av 21 landsting).

- Krav på att det ska finnas en lokal reaktion i slemhinnan intill tandfyllningen (4 av 21 landsting).
- Krav på lokal slemhinnereaktion även vid guldallergi (12 av 21 landsting).
- Krav på att en slemhinneförändring ska ge ”subjektiva besvär” alternativt vara ”symtomgivande” för att fyllningsbyte ska godkännas (6 av 21 landsting).
- Endast fyllningar och kronor ersätts (1 av 21 landsting).
- Fyllning byts mot fyllning och kronor mot kronor (4 av 21 landsting).
- Inkluderar byte av protesbaser (2 av 21 landsting).
- Vid lichenförändring beviljas endast fyllning av komposit (1 av 21 landsting).
- Inga krav ställs på vilket material som ska ersätta gamla fyllningar (1 av 21 landsting).
- Förekomst av olika tandvårdsmaterial i en och samma mun ska dokumenteras (1 av 21 landsting).
- Preciserat att kariesangripna tänder, rotfyllningar och pelare inte ingår i fyllningsbyten enligt tandvårdsförordningen. Det samma gäller även undersökning hos tandläkaren och eventuella biopsier som krävs för att få förhandsbedömning godkänd (4 av 21 landsting).

18. Vilka regler har landstinget beslutat om för att godkänna tandvård gällande tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12)?

Alla landsting har besvarat denna fråga.

5 landsting hänvisar i sina svar till Socialstyrelsens allmänna råd om bemötande av patienter som bland annat relaterar sina besvär till amalgam (SOSFS 1998:3), men har ändå utarbetat egna regler.

För att godkänna byte av tandfyllningar som ett led i en medicinsk rehabilitering ställer landstingen mycket likartade krav. Det finns ändå skillnader som kan få konsekvenser för den enskilde, t.ex. vilka dentala material som byts och vilket material som godkänns som ersättning.

För 7 § tandvårdsförordningen gäller följande:

- Långvarigt sjukdomstillstånd med flera års varaktighet (12 av 21 landsting).
- Långvariga sjukdomstillstånd (7 av 21 landsting).
- Remiss från sjukvården krävs (1 av 21 landsting).

- Initiativet till utbyte av tandfyllningar ska komma från läkaren (2 av 21 landsting).
- Den remitterande läkaren ska ta det medicinska ansvaret för fyllningsbytet (2 av 21 landsting).
- Byte av tandfyllningar ska vara ett led i en medicinsk rehabilitering (12 av 21 landsting).
- Odontologiska orsaker som t.ex. bettfel och inflammationer i tandrötterna ska ha åtgärdats eller på annat sätt uteslutits som orsak till symtomen innan någon ställning kan tas till förhandsbedömning (1 av 21 landsting).
- Utredningen av patienten ska ha kommit så långt att de flesta andra faktorer som skulle kunna orsaka sjukdomen uteslutits (15 av 21 landsting).
- Utbytet gäller tandfyllningar, kronor och broar (6 av 21 landsting).
- Tandfyllningar och kronor ersätts av annat material (1 av 21 landsting).
- Fyllning byts mot fyllning (3 av 21 landsting).
- Endast ett material kan bytas under en behandlingsperiod (2 av 21 landsting).
- Byte av fyllningar i kariesangripna tänder ersätts inte enligt tandvårdsförordningen. Detta gäller även rotfyllningar, pelare och om en tand behöver dras ut. Patienten får själv betala undersökning hos tandläkaren och eventuella biopsier som krävs för att få förhandsbedömning godkänd (2 av 21 landsting).
- Behandling enligt 7 § beviljas om intyg från psykiater visar att fyllningsbyte kan förbättra patientens situation (2 av 21 landsting).
- Utredningsplan ska finnas upprättad av specialistkompetent läkare med anknytning till någon eller några av patientens symptom (17 av 21 landsting).
- Behandlingsplan ska finnas upprättad av specialistkompetent läkare med anknytning till någon eller några av patientens symptom (17 av 21 landsting).
- Utredningsplan ska finnas (2 av 21 landsting).
- Undersökning av läkare eller tandläkare i annat landsting godkänns ej (1 av 21 landsting).
- Poängterar att bevis för att symtomen orsakats av tandfyllningar inte behövs för godkännande av förhandsbedömning (6 av 21 landsting).

Västra Götaland och *Västerbotten*, men också *Gotland* har en likartad utredningsgång som redovisas längre fram i denna sammanställning.

20. a) Vilken yrkeskategori gör förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11)?

Alla landsting har besvarat frågan.

Det är tandläkare som gör förhandsbedömning enligt 6 § tandvårdsförordningen. I vissa landsting görs bedömningen av tandläkare och läkare gemensamt.

I Västerbotten hanteras förhandsbedömningen som ett tjänsteärende delegerat till en tjänsteman.

b) Vilken specialistkompetens har den som gör förhandsbedömningen?

19 landsting har besvarat frågan.

I 5 landsting har de som gör förhandsbedömningen enligt 6 § tandvårdsförordningen inte specialistkompetens, i 2 inkallas specialister vid behov och i övriga anlitas olika specialistkompetenser, specialistutbildning i slemhinneförändringar och toxikologi, oral protetik, yrkes- och miljömedicin, käkkirurgi, oral kirurgi, parodontologi, protetik, ortodonti, samhällsodontologi eller allmänmedicin.

c) Är den som gör förhandsbedömningen anställd av landstinget eller inhyrd konsult?

Alla landsting har besvarat frågan.

I 17 landsting är den som gör förhandsbedömningen anställd av landstinget. I ett landsting är det en inhyrd konsult och i 3 landsting görs förhandsbedömningen både av personal anställd av landstinget och av inhyrda konsulter.

21. a) Vilken yrkeskategori gör förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12)?

20 landsting har besvarat frågan.

I 14 landsting är det tandläkare som gör förhandsbedömningen enligt 7 § tandvårdsförordningen, i 5 är det läkare och tandläkare gemensamt och i ett landsting är det läkare.

b) Vilken specialistkompetens har den som gör förhandsbedömningen?

19 landsting har besvarat frågan.

För att göra förhandsbedömningen anlitas olika specialistkompetenser inom odontologi och/eller medicin.

c) Är den som gör förhandsbedömningen anställd i landstinget eller inlånad för just denna funktion?

Alla landsting har besvarat frågan.

Svaren på denna fråga liknar svaren på fråga 20c. I 17 landsting är de som gör förhandsbedömningarna anställda av landstinget. 2 landsting använder enbart konsulter vid dessa bedömningar och 2 både anställd och inhyrd personal.

22. På vilka sätt planerar landstinget att utveckla samarbetet i framtiden mellan tandvården och hälso- och sjukvården när det gäller patienter som söker förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningens 6 och 7 §§?

14 landsting har besvarat frågan.

12 landsting uppger att de har eller planerar någon form av informationsutbyte mellan tandvården och hälso- och sjukvården. Det finns emellertid inget landsting som har några mer långtgående planer på att utveckla samarbetet mellan tandvården och sjukvården kopplat till den aktuella patientgruppen.

Exempel på åtgärder som landstingen planerar:

I *Jönköping* har tandvården träffar med medicinskt ansvariga inom primärvården.

Kalmar planerar att ha överläggningar med Tandvårdsskadeförbundet för att se om det finns brister i landstingets rutiner.

Blekinge har etablerat en dialog mellan bedömningstandläkaren och läkaren.

Sörmland fortsätter med informationsinsatser till adekvata grupper inom sjukvården.

23. Hur kvalitetssäkras vården av patienter som söker förhandsbedömning enligt 6 och 7 §§, finns t.ex. uppföljningsbara nyckeltal för vård av denna kategori patienter?

17 landsting har besvarat frågan.

Inget landsting redovisar några uppföljningsbara nyckeltal. 4 hänvisar till att de arbetar enligt det kvalitetssystem som Socialstyrelsen gett anvisningar om (SOSFS 1996:24).

I *Stockholm* följs patientgruppen upp av Odontologiska institutionen vid Karolinska institutet, som gör uppföljningsstudier och Arbets- och miljömedicin, som gör djupintervjuer.

Jönköping hänvisar till att det finns en individuell uppföljning i landstinget genom att en stegvis behandlingsgång tillämpas.

Värmland hänvisar till ett dataprogram för att följa upp antal ärenden, ålder, kön, kostnader m.m.

Västerbotten och *Västernorrland* hänvisar till att det är den behandlande vårdgivarens ansvar.

24. Hur informerar landstinget allmänheten om vilka tandvårdsmaterial som är möjliga att välja och vilka biverkningar materialen kan ge upphov till?

20 landsting har besvarat frågan.

18 landsting uppger att det är patientens tandläkare som ansvarar för informationen. 3 landsting har tagit fram en informationsbroschyr. 2 landsting hänvisar till information på landstingets hemsida.

3 landsting har angivit "annat" som alternativ:

Jönköping hänvisar till Internet och Infomedica. *Västmanland* hänvisar till att den medicinska informationen är vårdutförarens ansvar. *Jämtland* har uppgivit att varje patient får information om alternativa tandvårdsmaterial.

25. Vilken information ger landstingets sjukvårdsupplysning patienter som ringer och är oroliga att deras symtom beror på amalgam eller andra dentala material? Vem rekommenderar sjukvårdsupplysningen att patienten tar kontakt med?

15 landsting har besvarat frågan.

8 landsting uppmanar patienten att ta kontakt med en tandläkare, 3 med tandläkare eller läkare och 2 med läkare. Ett landsting uppmanar patienterna att söka information på landstingets hemsida och ett annat kan inte svara på frågan eftersom landstingets sjukvårdsupplysning endast funnits under ett år.

26. Tandvårdsskedeförbundet heter det handikappförbund som tar tillvara de tandvårdsskadades intresse. Samarbetar landstinget och Tandvårdsskedeförbundet när det gäller upprättande av vårdprogram etc. för patienter som relaterar sina symtom till amalgam eller andra dentala material?

17 landsting har besvarat frågan

9 landsting uppger att de inte har ett samarbete med Tandvårdsskedeförbundet, 3 uppger att de har det. 5 landsting har varken svarat ja eller nej, men skrivit en kommentar.

Uppsala har fört en diskussion om rutiner för omhändertagande med förbundet.

Örebro har gett bidrag till förbundets verksamhet.

Västernorrland har ett samarbete med HSO där Tandvårdsskedeförbundet är medlem.

Av dem som har svarat nej på frågan om kontakt med Tandvårdsskedeförbundet uppger 3 att de tidigare har haft regelbundna möten med förbundet, men att de inte har det längre.

Övriga kommentarer:

Jönköping uppger att landstinget har ett mycket bra samarbete med Tandvårdsskedeförbundet, men att det inte finns något vårdprogram.

Västmanland skriver att ansvaret för vårdprogram ligger på den som har det medicinska ansvaret. Tandvårdsskedeförbundet är adjungerad till HSO som landstinget samarbetar med. Det har funnits kontakter mellan Tandvårdsskedeförbundets lokalavdelning och politiker, tjänstemän och utförare.

Skåne hänvisar till att Tandvårdsskedeförbundet ingår i HSO och att det därigenom finns en kontakt med förbundet.

Västerbotten uppger att nämnderna har regelbundna träffar med Tandvårdsskedeförbundet.

Tre landsting med likartad utredningsgång enligt 7 § tandvårdsförordningen

Västra Götaland och *Västerbotten*, men också *Gotland* har en mer specificerad utredningsgång för dessa ärenden innan förhandsbedömningen skickas in till landstinget. Deras uppläggning är likartad. En första undersökning görs av läkare eller tandläkare.

Om tandläkaren först möter patienten:

Grundlig odontologisk undersökning för att utesluta odontologiska orsaker till patientens besvär, därefter hänvisning till ansvarig läkare, distrikts- eller husläkare för medicinsk undersökning. *Västra Götaland* anger här att patienten ska undersökas enligt Socialstyrelsens allmänna råd om bemötande av patienter (SOSFS 1998:3) medan *Västerbotten* hänvisar till att den ansvarige läkaren i detta skede kan koppla in olika specialister.

Om läkaren först möter patienten:

Grundlig medicinsk undersökning för att utesluta medicinska orsaker till patientens besvär, därefter hänvisning till tandläkare för odontologisk undersökning.

Tandläkare och läkare ska samråda om fortsatt handläggning. *Västerbotten* och *Gotland* anger att det kan handla om olika odontologiska och medicinska behandlingar. *Gotland* påpekar att dessa undersökningar sker inom tandvårdsförsäkringens och sjukförsäkringens normala ersättningsregler.

I *Västra Götaland* har en patient med psykiatrisk diagnos rätt till fyllningsbyte enligt reglerna. En psykiatriker ska i så fall intyga att patientens symtom med stor sannolikhet kommer att förbättras vid byte av tandfyllningar.

Om det framkommer behov av ytterligare fakta, remitteras patienten i *Västerbotten* till Utredningsenheten vid Odontologiska institutionen i Umeå. Där sker en fortsatt undersökning och bedömning, ytterligare medicinsk expertis kan komma att kopplas in.

Om läkare och tandläkare anser att ett fyllningsbyte skulle kunna rehabilitera patienten, skickas i *Västra Götaland* och på *Gotland* en förhandsbedömning till landstinget. *Västerbotten* tydliggör att behandlingsplan ska upprättas av ansvarig läkare.

Tandläkaren upprättar en förhandsbedömning, där läkarens behandlingsplan bifogas. Vid tveksamma fall rådgör landstinget med

medicinska och odontologiska experter. Patienten kan komma att remitteras till ytterligare specialist.

Patientnämnder

Utredningen har via en enkät till landstingens patientnämnder undersökt hur vanligt det är med klagomål på vård och bemötande respektive andra frågor som gäller 6 och 7 §§ tandvårdsförordningen.

Många patientnämnder kunde inte urskilja dessa ärenden från andra ärenden och kunde därför inte ange några siffror på antalet klagomål. Det var genomgående så att dessa paragrafer i tandvårdsförordningen inte gav upphov till särskilt många klagomål. Under perioden 1999–2001 registrerades i Stockholm 90 sådana fall, i Skåne 20 och i övriga landsting 10 eller färre. Klagomålen handlade ofta om rätt till subventionerad vård och rena bemötandefrågor.

Hela riket			
	2001		
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	1 232		
Beviljade ansökningar	1 108		
Totalkostnad	12 764 070		
Kostnad per beviljad ansökan	11 520		
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	385		
Beviljade ansökningar	311		
Totalkostnad	4 799 321		
Kostnad per beviljad ansökan	15 432		
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	24 755		
Beviljade ansökningar	23 312		

Stockholms läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	177	143	123
Offentliga vårdgivare	51	50	31
Privata vårdgivare	126	93	92
Beviljade ansökningar	146	116	105
Totalkostnad	Uppgift saknas	519 000	2 137 000
Kostnad per beviljad ansökan		4 474	20 352
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	38	54	57
Offentliga vårdgivare	5	3	4
Privata vårdgivare	33	51	53
Beviljade ansökningar	21	26	35
Totalkostnad	Uppgift saknas	469 000	745 000
Kostnad per beviljad ansökan		18 038	21 286
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	4 950	6 789	6 187
Offentliga vårdgivare	3 120	3 569	3 387
Privata vårdgivare	1 830	3 220	2 800
Beviljade ansökningar	4 320	6 143	5 614

Uppsala läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	15	30	33
Offentliga vårdgivare	12	8	9
Privata vårdgivare	3	22	24
Beviljade ansökningar	15	28	28
Totalkostnad	180 000	219 000	309 000
Kostnad per beviljad ansökan	12 000	7 821	11 036
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	6	20	11
Offentliga vårdgivare	0	11	5
Privata vårdgivare	6	9	6
Beviljade ansökningar	6	16	8
Totalkostnad	106 000	150 000	94 000
Kostnad per beviljad ansökan	17 667	9 375	11 750
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	570	973	1 029
Offentliga vårdgivare	320	543	627
Privata vårdgivare	250	430	402
Beviljade ansökningar	470	833	904

Sörmlands läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	27	34	35
Offentliga vårdgivare	11	13	13
Privata vårdgivare	16	21	22
Beviljade ansökningar	27	30	35
Totalkostnad	31 000	246 000	178 000
Kostnad per beviljad ansökan	1 148	8 200	5 086
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	6	9	12
Offentliga vårdgivare	3	2	2
Privata vårdgivare	3	7	10
Beviljade ansökningar	6	9	12
Totalkostnad	17 000	41 000	81 000
Kostnad per beviljad ansökan	2 833	4 556	6 750
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	429	788	828
Offentliga vårdgivare	366	582	609
Privata vårdgivare	63	206	219
Beviljade ansökningar	427	745	768

Östergötlands läns landsting			
	1999	2000	2001
Ansökningar Kat. 11			
Totalt antal ansökningar	28	29	34
Offentliga vårdgivare	7	12	11
Privata vårdgivare	21	17	23
Beviljade ansökningar	26	27	27
Totalkostnad	48 283	21 711	241 170
Kostnad per beviljad ansökan	1 857	804	8 932
Ansökningar Kat. 12			
Totalt antal ansökningar	5	6	7
Offentliga vårdgivare	0	2	1
Privata vårdgivare	5	4	6
Beviljade ansökningar	5	5	7
Totalkostnad	18 924	14 298	128 486
Kostnad per beviljad ansökan	3 785	2 860	18 355
Ansökningar Kat. 1-14			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	1 255	1 381
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	1 171	1 283

Jönköpings läns landsting			
	1999	2000	2001
Ansökningar Kat. 11			
Totalt antal ansökningar	45	69	88
Offentliga vårdgivare	30	49	66
Privata vårdgivare	15	20	22
Beviljade ansökningar	40	60	77
Totalkostnad	245 000	616 000	634 000
Kostnad per beviljad ansökan	6 125	10 267	8 234
Ansökningar Kat. 12			
Totalt antal ansökningar	4	7	16
Offentliga vårdgivare	2	2	5
Privata vårdgivare	2	5	11
Beviljade ansökningar	4	6	13
Totalkostnad	0	33 000	99 000
Kostnad per beviljad ansökan	0	5 500	7 615
Ansökningar Kat. 1-14			
Totalt antal ansökningar	853	1 070	1 314
Offentliga vårdgivare	741	796	1 067
Privata vårdgivare	112	274	247
Beviljade ansökningar	787	990	1 244

Kronobergs läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	98	70	61
Offentliga vårdgivare	27	15	7
Privata vårdgivare	71	55	54
Beviljade ansökningar	93	66	60
Totalkostnad	779 000	811 000	1 022 000
Kostnad per beviljad ansökan	8 376	12 288	17 033
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	5	8	11
Offentliga vårdgivare	0	3	4
Privata vårdgivare	5	5	7
Beviljade ansökningar	3	8	8
Totalkostnad	41 000	108 000	110 000
Kostnad per beviljad ansökan	13 667	13 500	13 750
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	291	396	382
Offentliga vårdgivare	183	212	180
Privata vårdgivare	108	184	202
Beviljade ansökningar	259	356	341

Kalmar läns landsting		<small>(Siffrorna avser utförd vård)</small>		
	1999	2000	2001	
<i>Ansökningar Kat. 11</i>				
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Beviljade ansökningar	32	41	35	
Totalkostnad	238 000	471 000	534 000	
Kostnad per beviljad ansökan	7 438	11 488	15 257	
<i>Ansökningar Kat. 12</i>				
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	1	3	
Totalkostnad	0	1 000	27 000	
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	1 000	9 000	
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>				
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas	
Beviljade ansökningar	362	931	961	

Blekinge läns landsting			
	1999	2000	2001
Ansökningar Kat. 11			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	30
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	30
Totalkostnad	Uppgift saknas	Uppgift saknas	376 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	Uppgift saknas	12 533
Ansökningar Kat. 12			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	5
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	5
Totalkostnad	Uppgift saknas	Uppgift saknas	94 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	Uppgift saknas	18 800
Ansökningar Kat. 1-14			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	427
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	427

Region Skåne			
	1999	2000	2001
Ansökningar Kat. 11			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	189	208
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	66	71
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	123	137
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	165	182
Totalkostnad	1 000	1 759 000	2 019 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	10 661	11 093
Ansökningar Kat. 12			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	26	25
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	3	3
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	23	22
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	19	20
Totalkostnad	Uppgift saknas	195 000	462 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	10 263	23 100
Ansökningar Kat. 1-14			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	3 012	3 545
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	1 564	1 708
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	1 448	1 837
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	2 756	3 226

Hallands läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	46	66
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	16	26
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	30	40
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	45	63
Totalkostnad	177 910	327 355	554 018
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	7 275	8 794
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	18	22
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	1	4
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	17	18
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	17	18
Totalkostnad	14 043	370 143	454 700
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	21 773	25 261
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	583	584
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	289	267
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	294	317
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	554	510

Region Västra Götaland			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	140
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	62
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	78
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	93
Totalkostnad	869 000	1 364 000	605 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	Uppgift saknas	6 505
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	129
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	18
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	111
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	105
Totalkostnad	425 000	278 000	834 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	Uppgift saknas	7 943
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	3 572
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	2 133
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	1 439
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	3 030

Värmlands läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	27	37
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	19
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	18
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	27	36
Totalkostnad	Uppgift saknas	149 000	325 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	5 519	9 028
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	1	4
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	1	2
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	0	2
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	1	3
Totalkostnad	Uppgift saknas	6 000	73 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	6 000	24 333
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	452
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	238
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	214
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	425

Örebro läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	82	39	34
Offentliga vårdgivare	65	19	11
Privata vårdgivare	17	20	23
Beviljade ansökningar	67	35	31
Totalkostnad	106 000	269 000	294 000
Kostnad per beviljad ansökan	1 582	7 686	9 484
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	6	10	5
Offentliga vårdgivare	0	4	1
Privata vårdgivare	6	6	4
Beviljade ansökningar	1	6	3
Totalkostnad	6 000	3 000	43 000
Kostnad per beviljad ansökan	6 000	500	14 333
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	1 053	1 377	1 363
Offentliga vårdgivare	891	1 073	1 014
Privata vårdgivare	162	304	349
Beviljade ansökningar	880	1 230	1 240

Västmanlands läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	42	55	29
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	34	44	24
Totalkostnad	259 000	524 000	404 000
Kostnad per beviljad ansökan	7 618	11 909	16 833
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	11	11	5
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	10	10	5
Totalkostnad	80 000	76 000	118 000
Kostnad per beviljad ansökan	8 000	7 600	23 600
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	236	580	577
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	198	515	511

Dalarnas läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	101	73	59
Offentliga vårdgivare	52	39	26
Privata vårdgivare	49	34	33
Beviljade ansökningar	91	62	46
Totalkostnad	432 715	783 680	718 404
Kostnad per beviljad ansökan	4 755	12 640	15 617
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	9	11	8
Offentliga vårdgivare	5	6	0
Privata vårdgivare	2	4	8
Beviljade ansökningar	7	10	6
Totalkostnad	71 085	153 520	166 119
Kostnad per beviljad ansökan	10 155	15 352	27 687
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	455	560	515
Offentliga vårdgivare	340	386	329
Privata vårdgivare	115	174	186
Beviljade ansökningar	378	476	432

Gävleborgs läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	44	51
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	27	27
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	17	24
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	36	47
Totalkostnad	Uppgift saknas	358 000	308 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	9 944	6 553
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	4	9
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	1	5
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	3	4
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	3	8
Totalkostnad	Uppgift saknas	63 000	133 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	21 000	16 625
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	298	389
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	211	228
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	87	161
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	285	366

Västernorrlands läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	57	39	41
Offentliga vårdgivare	30	17	27
Privata vårdgivare	27	22	14
Beviljade ansökningar	54	37	40
Totalkostnad	639 000	539 000	645 000
Kostnad per beviljad ansökan	11 833	14 568	16 125
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	2	0	1
Offentliga vårdgivare	0	0	1
Privata vårdgivare	2	0	0
Beviljade ansökningar	1	0	1
Totalkostnad	25 000	0	22 000
Kostnad per beviljad ansökan	25 000	0	22 000
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	486	460	522
Offentliga vårdgivare	420	308	394
Privata vårdgivare	66	152	128
Beviljade ansökningar	477	414	475

Jämtlands läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	7	13	23
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	3	9
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	8	14
Beviljade ansökningar	7	11	23
Totalkostnad	53 000	72 800	150 300
Kostnad per beviljad ansökan	7 571	6 618	6 535
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	1	2	5
Offentliga vårdgivare	0	1	4
Privata vårdgivare	1	1	1
Beviljade ansökningar	1	2	5
Totalkostnad	8 000	6 700	2 400
Kostnad per beviljad ansökan	8 000	3 350	480
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	91	293	388
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	216	236
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	77	152
Beviljade ansökningar	91	293	388

Västerbottens läns landsting			
	1999	2000	2001
<i>Ansökningar Kat. 11</i>			
Totalt antal ansökningar	54	60	55
Offentliga vårdgivare	31	28	35
Privata vårdgivare	23	32	20
Beviljade ansökningar	52	57	53
Totalkostnad	590 000	788 000	632 000
Kostnad per beviljad ansökan	11 346	13 825	11 925
<i>Ansökningar Kat. 12</i>			
Totalt antal ansökningar	13	8	3
Offentliga vårdgivare	4	2	0
Privata vårdgivare	9	6	3
Beviljade ansökningar	3	3	2
Totalkostnad	138 000	201 000	153 000
Kostnad per beviljad ansökan	46 000	67 000	76 500
<i>Ansökningar Kat. 1-14</i>			
Totalt antal ansökningar	882	1 058	1 120
Offentliga vårdgivare	648	751	829
Privata vårdgivare	234	307	281
Beviljade ansökningar	756	976	981

Norrbottens läns landsting			
	1999	2000	2001
Ansökningar Kat. 11			
Totalt antal ansökningar	97	89	79
Offentliga vårdgivare	54	41	50
Privata vårdgivare	43	48	29
Beviljade ansökningar	93	84	73
Totalkostnad	1 124 652	738 604	678 178
Kostnad per beviljad ansökan		8 793	9 290
Ansökningar Kat. 12			
Totalt antal ansökningar	45	24	47
Offentliga vårdgivare	7	8	4
Privata vårdgivare	38	16	43
Beviljade ansökningar	29	10	44
Totalkostnad	766 836	288 456	959 536
Kostnad per beviljad ansökan	26 443	28 846	21 808
Ansökningar Kat. 1-14			
Totalt antal ansökningar	515	553	691
Offentliga vårdgivare	376	377	461
Privata vårdgivare	139	176	230
Beviljade ansökningar	460	497	631

Gotlands kommun			
	1999	2000	2001
Ansökningar Kat. 11			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Totalkostnad	Uppgift saknas	10 000	67 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Ansökningar Kat. 12			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Totalkostnad	Uppgift saknas	Uppgift saknas	12 000
Kostnad per beviljad ansökan	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Ansökningar Kat. 1-14			
Totalt antal ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Offentliga vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Privata vårdgivare	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Beviljade ansökningar	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgift saknas

Bilaga 1

Vänligen kryssa för de material landstinget har och sänd dem snarast till *Dentalmaterialutredningen – vård och bemötande*, Kv. Spektern, 103 33 Stockholm. För frågor angående enkäten kontakta Ann-Marie Lidmark, tel 08-405 28 38 eller e-post: ann-marie.lidmark@social.ministry.se

- Aktuell verksamhetsplan för tandvård och hälso- och sjukvård
- Lokal handlingsplan gällande tandvård och hälso- och sjukvård.
- Aktuell utbildningsplan för att förbättra vård och bemötande av patienter med besvär av dentala material (eller motsvarande).
- Riktlinjer för behandling inom tandvården av patienter som anser sig ha hälsoproblem relaterade till amalgam eller andra dentala material.
- Riktlinjer för behandling inom hälso- och sjukvården av patienter som anser sig ha hälsoproblem relaterade till amalgam eller andra dentala material.
- Studie över landstingets omhändertagande av patienter som relaterar sina symtom till dentala material
- Instruktioner och anvisningar för förhandsbedömning gällande tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11).
- Instruktioner och anvisningar för förhandsbedömning gällande tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12).
- Kopior på avidentifierade inkomna ansökningar om förhandsbedömning inklusive slutliga beslut gällande kategori 11 för 2:a kvartalet åren 2000 och 2001.*
- Kopior på avidentifierade inkomna ansökningar om förhandsbedömning inklusive slutliga beslut gällande kategori 12 för åren 2000 och 2001.*
- Vårdprogram för patienter med besvär av amalgam och andra dentala material.
- Landstingets skriftliga information om hur anmälan av biverkningar av dentala material går till (riktad till tandläkare respektive läkare).
- Broschyr eller annan information riktad till allmänheten om möjlighet att få tandfyllningar utbytta enligt tandvårdsförordningens 6 och 7 §§.
- Broschyr eller annan information riktad till allmänheten om val av tandvårdsmaterial.

* Kontakta utredningen om förhandsbedömningar och beslut blir mycket tidsödande att kopiera så försöker vi lösa det på annat sätt.

Bilaga 2

Avdelning I: Information och vidareutbildning av egen personal

Eventuella frågor om enkäten besvaras av Ann-Marie Lidmark, tel 08-405 28 38

1. Anordnar landstinget vidareutbildning i egen regi om hälsoproblem relaterade till amalgam och andra dentala material för *tandläkare* inom folktandvården?

- JA
 NEJ

Kommentarer:

.....

.....

2. Anordnar landstinget vidareutbildning i egen regi om hälsoproblem relaterade till amalgam och andra dentala material för anställda *läkare* inom primärvården?

- JA
 NEJ

Kommentarer:

.....

.....

3. Hur får personal inom vården information om socialstyrelsens föreskrifter om vård och omhändertagande av patienter som relaterar sina problem till amalgam (SOSFS 1998:3) ?

Tand- Primär-
vården vården

☐	☐	Muntligt via enhetschefen
☐	☐	SOSFS 1998:3 skickas till varje nyanställd läkare och sjuksköterska inom primärvården
☐	☐	Förenklad skriftlig information från landstinget
☐	☐	På informations- och utbildningsdagar för personalen
☐	☐	Annat:
-
-

Dnr 18/02
2002-10-09

4. Hur informeras tandläkare och läkare om tandvårdsförordningens 6 och 7 §§, dvs. att patienter enligt kategori 11 och 12 kan få tandvård enligt bestämmelserna om vårdavgift som avser öppen hälso- och sjukvård.

- Muntligt via enhetschefen
- Förenklad skriftlig information från landstinget
- På informations- och utbildningsdagar för personalen
- Förordningen skickas till alla nyanställda
- Annat:

5. Riksdagen fattade 1994 beslut om att amalgam skulle fasas ut. Vad har gjorts inom ramen för folktandvården för att genomföra beslutet?

- Tandläkarna har informerats om beslutet
- Vidareutbildning om alternativ till amalgam erbjuds alla tandläkare
- Landstinget har fattat beslut att amalgam endast i undantagsfall ska användas
- Landstinget har informerat patienterna om riksdagens beslut och förordar alternativa tandfyllningsmaterial
- Annat:

Landstingets kontaktperson för frågor som gäller utbildning och information:

Namn

Telefonnummer

E-post

**Avdelning II:
 Vård och omhändertagande av patienter som anser sig sjuka av amalgam eller
 andra dentala material.**

Eventuella frågor om enkäten besvaras av Ann-Marie Lidmark, tel 08-405 28 38

6. Finns särskild personal inom landstinget för vård och omhändertagande av dem som anser sig sjuka av amalgam eller andra dentala material?

- NEJ
- JA ⇒ Vilken utbildning/specialitet har personalen?
 ⇒ Sker samarbete mellan läkare och tandläkare?

.....

.....

.....

7. Finns vårdavtal med privata läkarmottagningar för utredning och medicinsk behandling av patienter som relaterar sina symptom till amalgam eller andra dentala material?

- NEJ
- JA ⇒ Ange namn på dessa läkarmottagningar:

.....

.....

8. Finns särskilda tandvårdskliniker inom folktandvården för mycket känsliga personer där det är möjligt att minimera exponeringen för kvicksilver eller andra problematiska ämnen som kan frigöras vid tandbehandling?

- NEJ
- JA ⇒ Ange namn på kliniken

.....

9. Hur stor andel av patienterna inom landstingets upptagningsområde har landstinget uppskattat relaterar sina symptom till amalgam eller andra dentala material?

Kommentar:

.....

.....

10. Har landstinget etablerat forsknings- och utvecklingsarbete i samarbete med universitet eller högskola för att förbättra diagnos- och behandlingsmetoder för patienter som tror sig vara sjuka av amalgam eller andra dentala material?

NEJ

JA ⇒ Ange namn på universitet eller högskolan:

.....

.....

11. Har motioner inkommit till fullmäktige om att förbättra vård och omhändertagande av patienter som relaterar sina besvär till amalgam och andra dentala material under den senaste fyraårsperioden, dvs. under förra mandatperioden.

JA

NEJ

VET EJ

12. Redovisa vad landstinget gör för att utveckla vård och bemötande av patienter som anser sig vara sjuka av amalgam eller andra dentala material:

.....

.....

.....

.....

Landstingets kontaktperson för frågor som gäller vård och omhändertagande:

Namn

Telefonnummer

E-post

Avdelning III: Tandvårdsförordningen

Eventuella frågor om enkäten besvaras av Ann-Marie Lidmark, tel 08-405 28 38

13. Fyll i nedanstående tabell och ange hur många som begärt förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningen (1998:1338) rörande tandvård som ska omfattas av hälso- och sjukvårdslagets bestämmelser om vårdavgifter som avser öppen hälso- och sjukvård. Ange antalet privata respektive offentliga vårdgivare som lämnat ansökan om förhandsbedömning. Ange också hur många av förhandsprövningarna som avslagits.

Tabell 14: Kategori 1-14

Årtal	Totalt antal kategori 1-14	Antal offentliga vårdgivare	Antal privata vårdgivare	Antal avslag
1999				
2000				
2001				
Summa				

14. Fyll i tabellen nedan och ange hur många som fått utbyte av tandfyllningar på grund av ”avvikande reaktion mot dentala material”, tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11). Ange antal privata och offentliga vårdgivare som skickat in begäran om förhandsprövning, antal förhandsbedömningar som återremitterats för begäran om kompletteringar och antal slutliga avslag.

Tabell 15: Kategori 11

Årtal	Totalt antal kategori 11	Antal offentliga vårdgivare	Antal privata vårdgivare	Antal återremisser	Antal slutliga avslag
1999					
2000					
2001					
Summa					

15. Fyll i tabellen nedan och ange hur många som begärt förhandsbedömning avseende utbyte av tandfyllningar ”som ett led i en medicinsk rehabilitering”, tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12). Ange antal privata respektive offentliga vårdgivare som skickat in begäran om förhandsprövning, antal förhandsbedömningar som återremitterats med begäran om kompletteringar och antal slutliga avslag.

Tabell 16: Kategori 12

Årtal	Totalt antal kategori 12	Antal offentliga vårdgivare	Antal privata vårdgivare	Antal återremisser	Antal slutliga avslag
1999					
2000					
2001					
Summa					

16. Fyll i ålders- och könsfördelningen för de patienter vars ansökan om förhandsbedömning avseende utbyte av tandfyllningar på grund av ”avvikande reaktion mot dentala material”, tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11) respektive utbyte av tandfyllningar ”som ett led i en medicinsk rehabilitering”, tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12) som inkommit under åren 1999 – 2001.

Tabell 17: Könsfördelning, förhandsbedömning av kategori 11 och 12

Födelseår	Kategori 11		Kategori 12	
	Antal kvinnor 1999-2001	Antal män 1999-2001	Antal kvinnor 1999-2001	Antal män 1999-2001
Födda före 1919				
Födda mellan 1920 och 1929				
Födda mellan 1930 och 1939				
Födda mellan 1940 och 1949				
Födda mellan 1950 och 1959				
Födda mellan 1960 och 1969				
Födda mellan 1970 och 1979				

17. Vilka regler har landstinget beslutat om för att godkänna tandvård gällande tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11)?

.....

.....

.....

.....

18. Vilka regler har landstinget beslutat om för att godkänna tandvård gällande tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12)?

.....

.....

.....

.....

19. Ange den totala kostnaden för tandvård enligt tandvårdsförordningen 6 och 7 §§, dvs kategori 11 och 12. Ange beloppen i tusental kronor.

Tabell 20: Total kostnad för tandvården i tusen kr för kategori 11 och 12

År	Totalkostnad tkr	Kostnad för kategori 11, tkr	Kostnad för kategori 12, tkr
1999			
2000			
2001			
Summa			

20. a) Vilken yrkeskategori gör förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningen 6 § (kategori 11)?

.....

- b) Vilken specialistkompetens har den som gör förhandsbedömningen?

.....

- c) Är den som gör förhandsbedömningen:

- Anställd i landstinget
 Inhyrd som konsult

21. a) Vilken yrkeskategori gör förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningen 7 § (kategori 12)?

.....

- b) Vilken specialistkompetens har den som gör förhandsbedömningen?

.....

- c) Är den som gör förhandsbedömningen anställd i landstinget eller inlånad för just denna funktion?

- Anställd i landstinget
 Inhyrd som konsult

22. På vilka sätt planerar landstinget att utveckla samarbetet i framtiden mellan tandvården och hälso- och sjukvården när det gäller patienter som söker förhandsbedömning enligt tandvårdsförordningens 6 och 7 §§?

.....

.....

.....

.....

dentalmaterial
UPPLÖSNINGS-
-vård och bemötande

Dnr 18/02
2002-10-09

23. Hur kvalitetssäkras vården av patienter som söker förhandsbedömning enligt 6 och 7 §§, finns t.ex. uppföljningsbara nyckeltal för vård av denna kategori patienter?

.....

.....

.....

.....

Landstingets kontaktperson för frågor som gäller tandvårdsförordningen:

Namn

Telefonnummer

E-post

**Avdelning IV:
 Information till allmänheten**

Eventuella frågor om enkäten besvaras av Ann-Marie Lidmark, tel 08-405 28 38

24. Hur informerar landstinget allmänheten om vilka tandvårdsmaterial som är möjliga att välja och vilka biverkningar materialen kan ge upphov till?

- Via patientens egen tandläkaren
- Broschyr framställd av landstinget
- Information på landstingets hemsida
- Annat:

.....

25. Vilken information ger landstingets sjukvårdsupplysning patienter som ringer och är oroliga att deras symtom beror på amalgam eller andra dentala material? Vem rekommenderar sjukvårdsupplysningen att patienten tar kontakt med?

.....

.....

.....

26. Tandvårdsskadeförbundet heter det handikappförbund som tar tillvara de tandvårdsskadades intresse. Samarbetar landstinget och Tandvårdsskadeförbundet när det gäller upprättande av vårdprogram etc för patienter som relaterar sina symtom till amalgam eller andra dentala material?

- JA
- NEJ

Kommentarer:

.....

.....

Landstingets kontaktperson för frågor som gäller information till allmänheten:

Namn

Telefonnummer

E-post